

УДК 349.2

DOI: <https://doi.org/10.33216/2218-5461/2024-47-1-152-160>

## ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ КАДРОВОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРАЦІ НОТАРІУСІВ В УКРАЇНІ

*Меркулов П. Ю.*

### DIFFERENTIATION OF PERSONNEL SECURITY OF WORK OF NOTARIES IN UKRAINE

*Merkulov P.Iu.*

*У статті здійснено детальний розгляд правовідносин, які стосуються питання кадрового забезпечення праці нотаріусів. Зроблено висновок про те, що кадрове забезпечення нотаріусів передбачає особливий порядок здійснення підбору кадрів, їх розстановку та характеризується підвищеними кваліфікаційними вимогами до роботи нотаріусом, як з точки зору професійності, так і людяності та моральності. У статті надано власне розуміння поняття «кадрове забезпечення нотаріусів в Україні», наголошено на її важливості та вчасності формування. В рамках дослідження охарактеризовано основні нормативно-правові акти у вказаній сфері.*

*Особливу увагу приділено порядку здійснення власне кадрового підбору осіб для роботи нотаріусами та на основі цього здійснено виділення основних особливостей, серед яких названо: 1) чітке визначення кола суб'єктів, які за своїм адміністративно-правовим статусом можуть реалізувати своє право на отримання свідоцтва на зайняття нотаріальною діяльністю; 2) професійний добір здійснюється у чіткій відповідності до прийнятих у сфері нотаріальної діяльності нормативно-правових актів, які деталізують аспекти не тільки допуску до професії нотаріуса, а й чітко регламентують здійснення кадрового добору до системи нотаріату; 3) встановлення особливих умов для отримання права на складення кваліфікаційного іспиту та отримання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю; 4) підставою для призначення на посаду державного нотаріуса або для реєстрації приватної нотаріальної діяльності є отримання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю; 5) кадрове забезпечення нотаріусів здійснюється у відповідності до конкретного нотаріального округу; 6) диференціації праці державного та приватного нотаріуса та забезпечення їх діяльності, в тому числі й через здійснення кадрового добору для роботи в нотаріальних конторах; 7) встановлений особливий порядок підтвердження кваліфікації особою, яка не здійснювала приватну нотаріальну діяльність; 8) при формуванні кадрового забезпечення нотаріусів також варто окрему увагу звертати не тільки на професійні вимоги до нотаріуса, а й на моральні; 9) встановлення особливих особистісних вимог до кадрового забезпечення нотаріусів та, так званого дрес-коду нотаріуса у взаємовідносинах із фізичними та юридичними особами, які звертаються за вчиненням нотаріальних дій.*

**Ключові слова:** *нотаріус, нотаріальна діяльність, кадри, кадрове забезпечення, кваліфікаційні вимоги.*

**Вступ.** Досліджуючи питання кадрового чи приватного сектору варто відзначити, що забезпечення будь-якого державного органу кадрове забезпечення є однією із

першочергових заборук успішного функціонування органу та виконання тих завдань, які для нього визначені. Кадрове забезпечення передбачає собою формування кадрів, шляхом здійснення відповідного добору осіб професіоналів, які наділені конкретною освітою, професійними якостями, кваліфікацією, досвідом та навичками, можуть та бажають працювати у відповідному органі. Від ефективності здійснення кадрової політики часто залежить й ефективність роботи органу, оскільки цей взаємозв'язок є досить тісним та взаємообумовленим. Формування кадрової політики того чи іншого органу державної влади здійснюється виходячи із тих завдань та функцій, які є притаманними для відповідного органу влади, проте все ж відзначимо, що основи такої кадрової політики формуються в більшості на єдиних засадах та принципах. Погодимось із думкою Т.С. Кагановської, яка наголошує на тому, що від правильного та ефективно сформованого кадрового складу органу державної влади залежить не лише його ефективність, а й функціонування держави в цілому, дотримання прав та свобод громадян, регіональний розвиток тощо [1, с. 88].

Варто відзначити, що кадрове забезпечення нотаріусів, на відміну від значної кількості інших юридичних професій, передбачає особливий порядок здійснення підбору кадрів, їх розстановкою та підвищеними кваліфікаційними вимогами до роботи нотаріусом, як з точки зору професійності, так і людяності та моральності. Кадрове забезпечення є досить тривалий та складний процес, який складається з великої кількості добре спланованих та узгоджених дій, що здійснюються виключно у відповідності до норм законів чи нормативно-правових актів. Основною його метою є формування високопрофесійного корпусу нотаріусів, які

здатні в повному обсязі забезпечувати населення якісними нотаріальними послугами.

Загальні аспекти єдності та диференціації були предметом розгляду значної кількості вчених, серед яких варто назвати роботи: Н.Б. Болотіної, М. І. Іншина, В. П. Мельника, Н. О. Мельничук, В.І. Прокопенка, О.І. Процевського, Д. І. Сірохи, Г. І. Чанишевої, В.І. Щербини, О.М. Ярошенка та інших. Відзначимо, що за загальним правилом кадрове забезпечення праці нотаріусів здійснюється на основі норм загального трудового законодавства, проте із певними особливостями регулювання їх праці, що деталізується у відповідних підзаконних нормативно-правових актах, прийнятих у сфері нотаріальної діяльності. І такі особливості, на сьогодні, на жаль є мало дослідженими.

**Постановка завдання.** Метою статті є розгляд та дослідження диференціації кадрового забезпечення праці нотаріусів в Україні, визначення особливостей такого кадрового забезпечення. Для досягнення поставленої мети у статті надано власне термінологічне розуміння поняття «кадрове забезпечення нотаріусів в Україні», здійснюється розгляд формування кадрової політики у сфері нотаріату, досліджено норми профільного закону України «Про нотаріат», а також ряду інших важливих підзаконних нормативно-правових актів, які стосуються питання кадрового забезпечення у сфері нотаріату.

**Результати дослідження.** Загалом, під поняттям кадрове забезпечення нотаріусів в Україні варто розуміти особливий напрямок державної кадрової політики у системі органів нотаріату, який включає в себе напрямки реалізації державної політики щодо формування високопрофесійних кадрів у системі нотаріату, здатного забезпечувати населення якісними нотаріальними

послугами, характеризується особливими суб'єктом (державний та приватний нотаріус) і об'єктом (надання нотаріальних послуг) у межах відповідної адміністративно-територіальної одиниці (нотаріального округу). Основною метою кадрового забезпечення нотаріусів варто назвати забезпечення сталості функціонування системи нотаріату, безперервності, стабільності та ефективності надання нотаріальних послуг, а також посилення соціального захисту населення, дотримання їх прав та гарантій, що забезпечується у позасудовому порядку саме органами нотаріату, сталість розвитку права у державі та суспільстві, підтримання належного рівня правопорядку, що також забезпечується органами нотаріату.

Диференціація кадрового забезпечення праці нотаріусів виражається в особливому порядку здійснення власне кадрового підбору осіб для роботи нотаріусами. Загалом, під поняттям професійного підбору кадрів у науковій літературі розуміють сукупність нормативно визначених процедур виявлення, вивчення та оцінки професійних та особистих якостей і здібностей кандидатів на ці посади, визначення їх відповідності вимогам, встановлених законодавством, з метою комплектування органів нотаріату висококваліфікованими, високопрофесійними та високоморальними кадрами для забезпечення якісного й ефективного надання нотаріальних послуг [2, с. 16], що, на нашу думку, виражається в наступному:

1) чітко визначення кола суб'єктів, які за своїм адміністративно-правовим статусом можуть реалізувати своє право на отримання свідоцтва на зайняття нотаріальною діяльністю. Так у відповідності до Порядку видачі свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 11.07.2012 № 1043/5 свідоцтво про право на

зайняття нотаріальною діяльністю (далі - свідоцтво) може бути видане громадянину України, який має повну вищу юридичну освіту зі ступенем не нижче, магістра, володіє державною мовою відповідно до рівня, визначеного Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», має стаж роботи у сфері права не менш як шість років, з них помічником нотаріуса або консультантом державної нотаріальної контори - не менш як три роки, або у передбаченому Законом України «Про нотаріат» випадку успішно пройшов стажування протягом одного року в державній нотаріальній конторі або у приватного нотаріуса та склав кваліфікаційний іспит [3]. Тобто, професія нотаріуса відноситься до юридичних професій, де наявність юридичної освіти та кваліфікаційного ступеня не нижче магістра є ключовою вимогою для отримання доступу до професії. Проте, поряд із наявністю освіти та кваліфікаційного рівня для отримання права на зайняття нотаріальною діяльністю встановлено й ряд інших досить суттєвих умов, серед яких як загальні для службовців умови - володіння державною мовою відповідно до рівня, визначеного Законом України «Про забезпечення функціонування української мови як державної», так і спеціальні – наявність відповідного стажу роботи, виміряного в кількості років, проходження стажування та складання кваліфікаційного іспиту.

2) професійний добір здійснюється у чіткій відповідності до прийнятих у сфері нотаріальною діяльністю нормативно-правових актів, які деталізують аспекти не тільки допуску до професії нотаріуса, а й чітко регламентують здійснення кадрового добору до системи нотаріату. Так, рішення про допуск або відмову в допуску до складання кваліфікаційного іспиту для осіб, які бажають скласти кваліфікаційний іспит на право на

заняття нотаріальною діяльністю приймається Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату у відповідності до спеціально прийнятого у цій сфері нормативно-правового акту – Порядку допуску осіб до складання кваліфікаційного іспиту та проведення кваліфікаційного іспиту Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату, затвердженого наказом Міністерства юстиції України 28.07.2011 № 1905/5, яким визначено процес складання особами кваліфікаційного іспиту на право на заняття нотаріальною діяльністю (далі - кваліфікаційний іспит) у Вищій кваліфікаційній комісії нотаріату та проведення кваліфікаційного іспиту Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату [4]. Цим актом закріплено, вимоги для осіб, які можуть бути допущені до складання кваліфікаційного іспиту та власне й самі вимоги до проведення кваліфікаційного іспиту. У відповідності до наведеного вище Порядку «для складання кваліфікаційного іспиту використовується електронна система для проведення електронного анонімного тестування. Формою проведення кваліфікаційного іспиту є електронне анонімне тестування, яке складається з теоретичної та практичної частин. Формування екзаменаційних завдань здійснюється системою для кожної особи індивідуально шляхом генерування у довільній формі переліку тестових питань та завдань [4]. Отже, проведення кваліфікаційного іспиту характеризується рівними для всіх осіб умовами щодо доступу до інформації стосовно процедури проведення іспиту; за затвердженим графіком проведення кваліфікаційного іспиту із зазначенням дати та часу його складання допущеними особами; із дотриманням конкретних часових проміжків його проведення – з 08:00 до 22:00 години; із встановленням особливого місця проведення кваліфікаційного іспиту - окреме

приміщення, в якому розміщуються автоматизовані робочі місця та відсутністю доступу до інформаційних ресурсів мережі Інтернет; особливим порядком залишення місця проведення іспиту – до закінчення іспиту виключно в супроводі члена Комісії: за встановленою формою – у формі електронного анонімного тестування; часом проведення - чотири години тридцять хвилин; кількістю теоретичних питань – сто питань за години часу; особливим порядком допуску до практичної частини – набрання не менше 80 балів за результатами теоретичного тесту; іншими умовами – публічністю та об'єктивністю, а також особливим порядком оприлюднення результатів електронного анонімного тестування тощо.

3) встановлення особливих умов для отримання права на складання кваліфікаційного іспиту та отримання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю. Такими особливими умовами, на нашу думку, варто назвати проходження стажування у протягом одного року в державній нотаріальній конторі або у приватного нотаріуса з метою отримання подальшого доступу до нотаріальної діяльності у самостійному порядку. Це, на нашу думку, говорить про особливість кадрового забезпечення роботи нотаріусом, особливим підходом до формування високопрофесійного корпусу нотаріусів в Україні. Основним завданням стажування осіб, які мають намір займатися нотаріальною практикою, полягає у: 1) вивченні специфіки роботи, набутті практичних навичок і освоєнні досвіду організації праці нотаріуса; 2) вивчення принципів роботи нотаріуса, роботи нотаріусів у складі відповідної нотаріальної контори та принципів організації роботи нотаріуса, що здійснює нотаріальну діяльність одноособово; 3) вивчення аспектів практичного застосування професійних знань, отриманих у результаті

теоретичної підготовки особи, необхідних для заняття нотаріальною діяльністю самостійно; 4) поступове набуття знань щодо здійснення професійної підготовки необхідних нотаріальних документів, оформлення різноманітних документів, вивчення визначених на законодавчому рівні вимог до документів, ознайомлення з аспектами їх формування та зберігання, вивчення документообігу у сфері нотаріальної діяльності загалом тощо; 5) розвиток тих моральних якостей, які є необхідними для роботи нотаріусом: морально-етичних, особистісних, професійних; 6) накопичення відповідного професійного та особистого досвіду для подальшої роботи у сфері нотаріату; 7) вивчення принципів взаємовідношення нотаріуса з особами, які звертаються за вчиненням нотаріальних дій, в тому числі й принципів побудови захисту їх прав, свобод та законних інтересів тощо. Фактично, етап проходження стажування особи, яка претендує в подальшому займатися нотаріальною діяльністю побудований на основі формування не тільки професійних, моральних та ділових якостей особи, а й на формування відповідної юридичної практики у цій сфері.

4) підставою для призначення на посаду державного нотаріуса або для реєстрації приватної нотаріальної діяльності є отримання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю. Видача такого свідоцтва здійснюється виключно після успішного проходження кваліфікаційного іспиту та є підставою для призначення на посаду державного нотаріуса або для реєстрації приватної нотаріальної діяльності. У відповідності до Порядку видачі свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, затвердженого наказом Міністерства юстиції України від 11.07.2012 № 1043/5, «свідоцтво видається Міністерством юстиції України на підставі

рішення Вищої кваліфікаційної комісії нотаріату при Міністерстві юстиції України, що зберігається у справах департаменту відповідно до повноважень. Свідоцтво видається на підставі направлення визначеного цим порядком пакету документів, згідно з поданою заявою особисто заявнику або його представнику за довіреністю або надсилається заявнику рекомендованим листом протягом трьох робочих днів з дня реєстрації наказу про видачу свідоцтва [3]. Отже, для призначення на посаду державного нотаріуса або для реєстрації приватної нотаріальної діяльності, окрім успішного проходження кваліфікаційного іспиту необхідним є отримання свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю, видача якого здійснюється Міністерство юстиції України у визначеному порядку.

5) кадрове забезпечення нотаріусів здійснюється у відповідності до конкретного нотаріального округу. Тобто, при формуванні кадрового забезпечення нотаріусів враховується територіальна компетенція нотаріальних органів України. Це одна із тих особливих ознак, яка не є притаманною для праці більшості інших працівників у сфері права. Саме праця нотаріусів здійснюється у відповідності до певного нотаріального округу, яким чітко окреслюються межі роботи та межі здійснення нотаріальних дій конкретним нотаріусом. С. Я. Фурса та Є. І. Фурса визначають територіальну компетенцію нотаріусів як розмежування кола дій між нотаріусами та іншими посадовими особами, уповноваженими на вчинення нотаріальних дій, з урахуванням території їх діяльності або з урахуванням винятків, які передбачені у Законі щодо місця вчинення конкретної нотаріальної дії [5, с. 347].

У відповідності до статті 13<sup>1</sup> під нотаріальним округом розуміється

територіальна одиниця, в межах якої нотаріус здійснює нотаріальну діяльність і в межах якого знаходиться державна нотаріальна контора, в якій працює державний нотаріус, або робоче місце (контора) приватного нотаріуса. Нотаріус не вправі здійснювати нотаріальну діяльність за межами свого нотаріального округу за винятком, тих випадків, які чітко окреслені у вказаній статті [6]. М. М. Дякович, вважає, що встановлення законом нотаріального округу, тобто меж нотаріальної діяльності нотаріуса, дає можливість не тільки рівномірно розподілити навантаження нотаріусів, але й ефективно здійснювати керівництво державними нотаріальними конторами та контроль за здійсненням нотаріальної діяльності, узагальнювати нотаріальну практику, вести нотаріальну статистику, впорядковувати архіви, забезпечити ефективну охорону прав та інтересів осіб, які звертаються до нотаріуса [7, с. 72].

б) диференціації праці державного та приватного нотаріуса та забезпечення їх діяльності, в тому числі й через здійснення кадрового добору для роботи в нотаріальних конторах. Тобто, в даному випадку мова йде про здійснення добору саме найманих працівників для роботи в нотаріальній конторі. Так, приватний нотаріус уповноважений на самостійне здійснення добору працівників для роботи в своїй нотаріальній конторі, тобто самостійно формує штат своїх працівників, що здійснюється шляхом укладення з такими особами цивільно-правових чи трудових договорів. Із помічником приватного нотаріуса укладається саме трудовий договір і в такому аспекті приватний нотаріус виступає в якості роботодавця. У випадку необхідності та нагальності приватний нотаріус може укласти й цивільно-правові договори, якщо приватному нотаріусу необхідно виконати певну роботу за певний

час (наприклад, прошити документи у справі, систематизувати справи, упорядкувати архів). Тобто при здійсненні разової, тобто не систематичної роботи можуть укладатися цивільно-правові угоди, а якщо виникає необхідність у здійсненні постійної роботи, приватний нотаріус має укласти із таким працівником саме трудовий договір з підляганням такого працівника правилам внутрішнього трудового розпорядку. Окремо наголосимо й на тому, що добір персоналу для роботи в нотаріаті також пов'язується з певними вимогами щодо особистості таких працівників, рівня їх освіти, наявності українського громадянства, володіння державною мовою, відповідним стажем роботи саме в галузі права та відсутністю судимості. Враховуються також ряд особистісних якостей помічника та його знатність до професійного виконання покладених на нього обов'язків. Крім того, досліджуючи сутність кадрового забезпечення роботи приватного нотаріуса погодимся із думкою І. Г. Саяпіною, яка наголошує на тому, що «належне забезпечення прав найманих працівників - обов'язок кожного роботодавця. Законодавством України передбачено посилені режим охорони праці та забезпечення прав найманих працівників на підприємствах, в установах і організаціях усіх форм власності, а також державний нагляд (статті 259-260 КЗпП). Їх дотримання суворо контролюється відповідними державними органами» [8, с. 41].

7) встановлений особливий порядок підтвердження кваліфікації особою, яка не здійснювала приватну нотаріальну діяльність протягом трьох років після отримання свідоцтва про право на заняття нотаріальною діяльністю, яка не працювала державним нотаріусом державної нотаріальної контори, державним нотаріусом державного нотаріального архіву, консультантом

державної нотаріальної контори чи помічником приватного нотаріуса, не була посадовою особою, яка здійснює керівництво та контроль за діяльністю нотаріату, не працювала на виборній або іншій посаді в Нотаріальній палаті України протягом трьох років до подання заяви про реєстрацію нотаріальної діяльності чи призначення на посаду державного нотаріуса державної нотаріальної контори. На сьогодні такий порядок чітко регламентовано наказом Міністерства юстиції України від 28.07.2011 № 1905/5 «Про затвердження Порядку допуску осіб до складання кваліфікаційного іспиту та проведення кваліфікаційного іспиту Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату» [4], яким передбачено, що таке підтвердження здійснюється Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату на підставі результатів складеного кваліфікаційного іспиту.

8) при формуванні кадрового забезпечення нотаріусів також варто окрему увагу звертати не тільки на професійні, але й на моральні вимоги до нотаріуса. Відзначимо, що нотаріус має бути морально стійким та морально витривалим, оскільки його професія не просто передбачає спілкування з людьми, а й працю з людьми, які нещодавно втратили своїх близьких (при вчиненні нотаріальних дій щодо оформлення спадщини), працю з людьми, які часто не обізнані із певними юридичними термінами, юридичними процедурами та поняттями, а отже це ті люди, яким варто все детально пояснювати, роз'яснювати, можливо повторно повторювати тощо. Особа має бути відповідальною, сумлінно ставитись до своєї професії, бути уважною та мати бажання розвиватись та весь час вдосконалюватись, а також бути мобільною, оскільки робота нотаріусом передбачає роботу із значною кількістю законодавчих та підзаконних актів, які постійно змінюються, до який постійно

вносяться зміни та доповнення, а також акти, які скасовуються. Погодимось із позицією В.В. Комарова та В.В. Баранкової відносно того, що до нотаріуса встановлюються доволі високі вимоги і як до професійного юриста, і як до людини з точки зору її особистих якостей [9, с. 52].

Крім того, на нотаріуса покладено досить важливий обов'язок не просто збереження конфіденційної інформації, а й дотримання нотаріальної таємниці. На жодного іншого державного службовця та жодну іншу особу, яка займається приватною діяльністю на такому рівні не покладається обов'язок щодо дотримання таємниці, яка визнається як нотаріальна. Погодимось із думкою В.В. Черниш, який говорить про те, що: «Збереження професійної таємниці є фундаментальним обов'язком нотаріуса. Її дотримання забезпечує довіру до нотаріуса зацікавлених в юридичному оформленні волевиявлення і, одночасно, є умовою такої довіри. Порушення нотаріальної таємниці є не лише порушенням законності, а й аморальним вчинком нотаріуса, бо особи, які звернулися до нотаріуса, часто відкривають йому найпотаємніше, заповітне, впевнені в тому, що таємницю їхньої бесіди буде дотримано» [10, с. 84, 85].

9) встановлення особливих особистісних вимог до кадрового забезпечення нотаріусів та, так званого дрес-коду нотаріуса у взаємовідносинах із фізичними та юридичними особами, які звертаються за вчиненням нотаріальних дій, а саме: встановлення вимог щодо моральності, доброчесності, порядності, людяності майбутнього нотаріуса, відсутності судимостей за тяжкі злочини або злочини, пов'язані з шахрайством або обманом. У майбутнього нотаріуса має бути бездоганним все: професійні дії, зовнішній вигляд, поведінка повинна відповідати нормам суспільної моралі та професійним етичним

стандартам не тільки у процесі професійної діяльності, а й у звичайному суспільному житті, взаємовідносини із колегами мають базуватися у душі поваги і доброзичливого співробітництва. Нотаріус не має виявляти неповагу до особистості, гідності та прав відвідувачів, вчиняти по відношенню до них певних дій аморального чи іншого характеру тощо.

**Висновки.** Підсумовуючи зазначимо, що навіть у період активної фази війни не можна нехтувати формуванням кадрової політики у сфері нотаріату, а, навпаки, варто більш цілеспрямовано та відповідально підходити до створення високопрофесійного та добросовісного корпусу нотаріусів в Україні, посилювати заходи їх як особистої, так і професійної безпеки, вчиняти інші важливі дії для залучення у сферу нотаріату професійних та відповідальних кадрів із високими професійними можливостями, прагненням до професійного розвитку та високими моральними цінностями.

#### Література:

1. Кагановська Т.Є. Характеристика вимог, що висуваються до персоналу органів державного управління. *Юридичний журнал*. 2008. № 10 (76). С. 88-93
2. Когутич І.І. Адміністративно-правові гарантії нотаріальної діяльності в Україні: автореф. Дис...канд.юрид.наук: 12.00.07 «Адміністративне право і процес; фінансове право; інформаційне право» Київ, 2018. 22 с.
3. Про затвердження Порядку видачі свідоцтва про право на зайняття нотаріальною діяльністю: наказ Міністерства юстиції України від 11.07.2012 № 1043/5. *Офіційний вісник України*. 2012. № 54. Стор. 194. Стаття 2193
4. Про затвердження Порядку допуску осіб до складання кваліфікаційного іспиту та проведення кваліфікаційного іспиту Вищою кваліфікаційною комісією нотаріату: наказ Міністерства юстиції України від 28.07.2011 № 1905/5. *Офіційний вісник України*. 2011. № 60. Стор. 157. Стаття 2421

5. Фурса С. Я., Фурса Є. І., Фурса Є. Є., Нікітюк О. М. Нотаріат України. Книга 1. Організація нотаріату з практикумом: підручник у трьох книгах / за заг. ред. С. Я. Фурси. К.: Алерта, 2015. 484 с

6. Про нотаріат: Закон України від 02.09.1993 № 3425-ХІІ. *Відомості Верховної Ради України*. 1993. № 39. Стаття 383.

7. Дякович М. М. Нотаріальне право України : навч. посіб. / М. М. Дякович. К. : Алерта ; КНТ ; ЦУЛ, 2009. 686 с.

8. Саяпіна І.Г. Найманий працівник приватного нотаріуса: деякі аспекти трудових відносин. *Мала енциклопедія нотаріуса*. 2017 (лютий). № 1 (91). С. 34-64

9. Комаров В. В. Нотаріат в Україні: підручник / В. В. Комаров, В. В. Баранкова. Х.: Право, 2011. 384 с.

10. Черниш В.В. Нотаріальна таємниця: поняття і кордони. *Юридичний журнал*. 2011. № 3 (105). С. 84–85.

#### References:

- 1.Kaganovska T.E. Characteristics of the requirements for the personnel of state administration bodies. *Legal journal*. 2008. No. 10 (76). P. 88-93
2. Kogutych I.I. Administrative and legal guarantees of notary activity in Ukraine: autoref. Doctor of Laws: 12.00.07 "Administrative law and process; finance law; information law" Kyiv, 2018. 22 p.
3. On the approval of the Procedure for Issuing a Certificate of the Right to Engage in Notarial Activities: Order of the Ministry of Justice of Ukraine dated July 11, 2012 No. 1043/5. *Official Gazette of Ukraine*. 2012. No. 54. Page 194. Article 2193
4. On the approval of the Procedure for the admission of persons to take the qualification exam and conduct the qualification exam by the Higher Qualification Commission of the Notary: order of the Ministry of Justice of Ukraine dated 07/28/2011 No. 1905/5. *Official Gazette of Ukraine*. 2011. No. 60. Page. 157. Article 2421
5. Fursa S. Ya., Fursa E. I., Fursa E. Ye., Nikityuk O. M. Notary of Ukraine. Book 1. Organization of the notary office with a workshop: a textbook in three books / by General. ed. S. Ya. Fursy. K.: Alerta, 2015. 484 p
6. About the notary: Law of Ukraine dated September 2, 1993 No. 3425-XII. Information of the



Verkhovna Rada of Ukraine. 1993. No. 39. Article 383.

7. Dyakovych M.M. Notarial law of Ukraine: academic. manual / M. M. Dyakovych. K.: Alerta; CNT; TsUL, 2009. 686 p.

8. Sayapina I.G. An employee of a private notary: some aspects of labor relations. Small notary encyclopedia. 2017 (February). No. 1 (91). P. 34-64

9. Komarov V. V. Notary in Ukraine: textbook / V. V. Komarov, V. V. Barankova. Kh.: Pravo, 2011. 384 p.

10. Chernysh V.V. Notarial secrecy: concepts and boundaries. Legal journal. 2011. No. 3 (105). P. 84-85.

***Merkulov P.Iu. Differentiation of staff support for the work of notaries in Ukraine. – Article.***

*The article provides a detailed review of legal relations that relate to the issue of staffing notaries. It was concluded that the staffing of notaries involves a special procedure for the selection of personnel, their placement and is characterized by increased qualification requirements for the work of a notary, both from the point of view of professionalism and humanity and morality. The article provides its own understanding of the concept of "staffing of notaries in Ukraine", emphasizes its importance and timeliness of formation. Within the framework of the study, the main legal acts in the specified area were characterized.*

*Special attention was paid to the procedure for the actual personnel selection of persons to work as notaries, and on the basis of this, the main features were highlighted, among which were named: 1) a clear definition of the circle of subjects who, according to their administrative and legal status, can exercise their right to receive an employment certificate notary activity; 2) professional selection is*

*carried out in strict accordance with the normative legal acts adopted in the field of notarial activity, which detail aspects not only of admission to the profession of notary, but also clearly regulate the implementation of personnel selection for the notary system; 3) establishment of special conditions for obtaining the right to pass a qualifying exam and obtaining a certificate of the right to engage in notarial activity; 4) the basis for appointment to the post of state notary or for registration of private notarial activity is obtaining a certificate of the right to engage in notarial activity; 5) staffing of notaries is carried out in accordance with a specific notary district; 6) differentiating the work of public and private notaries and ensuring their activities, including through personnel selection for work in notary offices; 7) a special procedure for confirmation of qualification by a person who did not perform private notarial activity is established; 8) when forming personnel support for notaries, special attention should also be paid not only to professional requirements for notaries, but also to moral ones; 9) establishment of special personal requirements for staffing of notaries and the so-called notary dress code in relations with individuals and legal entities applying for the performance of notarial acts.*

**Keywords:** notary public, notarial activity, personnel, personnel support, qualification requirements.

*Авторська довідка*

**Меркулов Павло Юрійович** – аспірант Східноукраїнського національного університету імені Володимира Даля, <https://orcid.org/0000-0002-7393-2103>

*Стаття надійшла до редакції 30 квітня 2024р.*